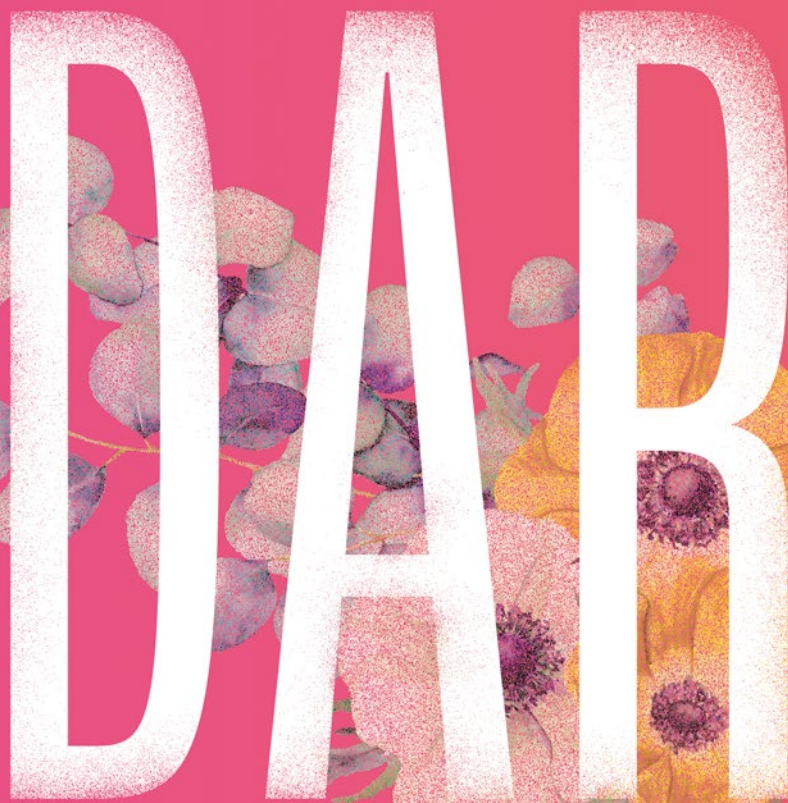

MEDZINÁRODNÝ BESTSELLER

98 inšpiratívnych príbehov
o magických okamihoch života

DAR

STEFANOS XENAKIS

 GRADA

DAR

STEFANOS XENAKIS

STEFANOS XENAKIS

DAR

Vydala GRADA Slovakia s.r.o. pod značkou Grada
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 151. publikáciu

Z anglického originálu *The Gift: A Notebook of Miracles*, vydaného vydavateľstvom HarperCollins Publishers, v roku 2018, do slovenčiny preložila Zuzana Šajbanová.

Jazyková redakcia Mária Haraštová
Grafický návrh obálky Milan Malý
Grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Zuzana Jančoková

Vydanie 1., 2022
Počet strán 296
Tlač Tisk Centrum s.r.o.

To δῶρο. Ένα τετράδιο θαυμάτων (The Gift: A Notebook of Miracles) –

© 2018 by Stefanos Xenakis

Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2022

Translation © Zuzana Šajbanová, 2022

Cover illustration © adobe.stock.com/yuliya_derbisheva

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

*Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukováná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.
Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané.*

ISBN 978-80-8090-427-2 (ePub)

ISBN 978-80-8090-426-5 (pdf)

ISBN 978-80-8090-425-8 (print)

Pre môjho otca, môjho mentora a hrdinu.

OBSAH

Úvod.....	11
LILI.....	15
CTI SI SVOJICH RODIČOV.....	18
ÚSMEV NA TVÁRI	20
TVOJ KÚSOK ZEME.....	22
VYRAZIŤ SVIŽNÝM KROKOM	25
DÁTE SI ŽUVAČKU?	27
VAŠE CIELE, VÁŠ ŽIVOT.....	30
CRUELLA DE VIL.....	33
KORENE	36
MOŽNO JE SKUTOČNE VŠETKO V PORIADKU.....	39
HUMOR.....	43
VŠETKÝM SA NEDÁ ZAPÁČIŤ.....	46
VODNÉ ŽLABY	49
KOLKO STOJÍ FLAŠA VODY.....	51
MENEJ JE VIAC	53
KONTROLKA	55
NIE JE TO TVOJA VEC.....	58
VIDIEŤ KRÁSU	61
PÄTNÁŠŤ HODÍN V MESTE VERIA	64
ELEKTRIKÁR.....	67

POČKAJTE NA KOSTASA.....	70
AJ TO POMINIE.....	72
O VČELÁCH A MUCHÁCH	74
ŽOBRÁK.....	77
PREČO	80
RAJSKÁ CESTA 70.....	83
VYPNITE TELEVÍZIU	87
KTO SI?.....	90
ZÁPISNÍK ZÁZRAKOV	93
VÍKEND NA SVĚTEJ HORE ATOS	96
KUKURIČNÉ ŠŮLKY.....	100
INŠTRUKTORKA JOGY	103
AKÚ HODNOTU MÁ PÄŤDESIAT EUR?.....	106
VLÚDNE SLOVO.....	109
OCENIŤ PENIAZE	112
DARČEK.....	115
VÝLET NÁŠHO ŽIVOTA	118
FLAŠA NA VODU	121
PRAJEM VÁM PEKNÝ TÝŽDEŇ!.....	124
MÁ ŽIVOT PRAVIDLÁ?.....	126
PÄŤEUROVÁ BANKOVKA	134
NAOSTRITE SI PÍLU	136
PANI DÔLEŽITÁ.....	139
SPLÁCHNUŤ TOALETU.....	141
NARODENINY.....	144
BOŽIA RUKA	146
NEREAGUJTE, ALE ODPOVEDAJTE	148
SUPEROCKO	150
BOH S VAMI	153
VEČERA.....	156
VLASTNÝ CIEĽ.....	159

UMENIE ŽIŤ	161
ČIERNE MRÁČIKY.....	167
EMMA.....	170
ROVNICA.....	173
PREČO SÚ NIEKTORÍ ĽUDIA ÚSPEŠNÍ.....	176
SPOKOJNOSŤ	179
MÔJ SKUTOK ODVAHY.....	181
MILUJEM ŤA.....	184
STRAŠNE DOBRÉ.....	186
SIGALAS A OSEOLA.....	188
RECEPT NA ŠPAGETY.....	191
NIČ SA NEDÁ ROBIŤ	194
VŠADE DOBRE, DOMA NAJLEPŠIE	196
CHYTIŤ LOPTU.....	199
PERLIVÁ VODA	202
ZATVORTE OKNÁ	205
PÁN IOANNIDIS	207
STARAJTE SA O SEBA.....	210
ŠIKANA.....	213
NECHAŤ OTVORENÉ DVERE.....	216
ZLODEJ	219
PLAVČÍČKA.....	221
BUBENÍK	223
ROZPRÁVAJTE SA SO SEBOU	225
AKO USPIEŤ	228
GRÉCKA ŠTEDROSŤ.....	231
VAŠE SRAČKY.....	234
RADOSŤ.....	236
LÁSKA.....	239
VYSOKÉ SKÓRE	242
BUĎTE DOCHVÍLNI.....	247

VELKÍ	249
NOČNÝ MOTÝL.....	252
STAVEBNÝ TÍM	255
NIKDY SA NEVZDÁVAJTE.....	258
MÍLA NAVYŠE	261
PODEĽTE SA S DRUHÝMI.....	264
NEROZKRÁJAJTE SA	267
STROSKOTANIE	269
RÁNO NA NÁBREŽÍ.....	272
ZÁZRAČNÉ OKULIARE.....	275
STE DVAJA.....	278
TELEFÓNNY ROZHOVOR.....	281
ULAHČITE SI TO	284
ODHODLANIE.....	287
MÝLIŤ SA.....	290
IBA LÁSKA.....	293

ÚVOD

Bol som vtedy asi piatok na základnej škole, ale zdá sa mi, akoby to bolo včera. V učebnici som si prečítal, že hoci väčšina ľudí vidí, len málokto pozoruje detaily svojho okolia. Vtedy som nerozumel, čo tá veta znamená.

Jej význam som pochopil až neskôr. Tiež som sa naučil pozorovať a robiť „fotografie“ očami, ale hlavne dušou. Snímky sa týkali vecí, ktoré by mnohí mohli považovať za banálne: západ slnka, kvet, úsmev, gesto. Začal som nachádzať krásu všade. Dokonca aj v škaredosti.

Naučil som sa deliť o krásu, ktorú som našiel s ostatnými a spojiť svoj život so životmi iných ľudí a zistil som, že sa tak stávame jedným. Vtedy som si uvedomil, že toto je môj skutočný životný cieľ.

Zistil som, že môžem riskovať, čeliť svojmu strachu, spochybňovať svoje presvedčenie a vyjsť zo svojej komfortnej zóny. Naučil som sa, ako uniknúť z väzenia svojho každodenného života. Každý deň, každú hodinu a každú minútu.

Naučil som sa chodiť so vztýčenou hlavou, usmievať sa, vysloviť svoj názor, povedať niečo pekné, premýšľať skôr, ako niečo

poviem, a tvrdo pracovať na splnení svojich snov. Uvedomil som si, že nič mi nespadne z neba a že všetko v živote si musím zaslúžiť. Deň za dňom, minútu za minútou.

Môj milovaný strýko hovorieval, že jedlo vydrží len tak dlho, ako dlho ho držíš v ústach. Preto ho musíš dobre prežúvať. Keď ho prehltneš, je koniec. Je preč. To isté platí aj pre život. Naučil som sa život prežúvať, ako najlepšie jedlo mojej mamy, ktorého vôňa sa kedysi šírila po celom dome. Naučil som sa vychutnávať každý okamih.

V jednom príbehu sa hovorí, že farmár raz kopal na poli, keď jeho krompáč udrel na niečo tvrdé a zlomil sa. Farmár sa najprv rozzúrnil, ale potom sa zohol, aby zistil, čo tam bolo. Uvidel tam debnu. Otvoril ju a našiel v nej poklad. Rovnako ako farmár som si uvedomil, že musím otvárať škatule života, aj keď sa mi nepáči ich obal. Koniec-koncov, podľa mojich skúseností niektoré z najlepších darov prichádzajú v škaredom obale. Naučil som sa, že život sám osebe je dar.

Konečne som sa zmieril so svojimi chybami a omylmi. Naučil som sa ich rešpektovať, milovať ich a spolu s nimi milovať aj sám seba. To bolo pre mňa kľúčové. Namiesto toho, aby som sa snažil robiť menej chýb, dovolil som si ich robiť viac. A vďaka tomu som ich skutočne začal robiť menej.

Pred desiatimi rokmi som si začal písať zápisník zázrakov. Dal by sa nazvať aj denníkom vďačnosti. Spočiatku som len ťažko hľadal niečo, za čo by som mohol byť vďačný, ale čoskoro toho bolo stále viac. Všetko, čo som videl, bol zázrak! To, že som mohol hovoriť, že som mohol chodiť, že ma na konci ťažkého dňa čakala

teplá posteľ. Moje vnímanie života sa zmenilo. Teraz som videl, že život oplýva krásou. Uvedomil som si, že krása nespočíva v tom, čo som videl, ale že sa nachádza v mojich očiach. To, ako som sa pozeral na svet, určovalo krásu, ktorú som videl okolo seba.

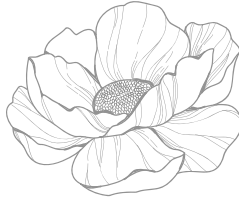
Potom som mal svoj denník vždy pri sebe a písal som si ďalšie poznámky, kdekoľvek som sa ocitol: v práci, vo vlaku, doma. Riadky som zaplňal vzácnymi slovami, stránky nádhernými zázrakmi a poličku nespočetnými denníkmi.

A potom sa zrazu stalo niečo zázračné. Jedného dňa som prestal písať pre seba a začal som písať pre ľudí okolo seba. Rozhodol som sa deliť o tú úžasnú vec, ktorú som si už nechcel nechávať pre seba.

Kniha, ktorú držíte,
je zrodená zo života.
Môjho života. Našich životov.
Z pár krátkych príbehov
a z veľa lásky.

Dúfam, že to pomôže ľahšie s vami zdieľať krásu okolo nás. Ak sa to dotkne čo i len jednej osoby, potom táto kniha stála za to, aby som ju napísal.

STÁLO MI TO ZA TO, PRÍŠŤ SEM.

LILI

Prepadol ma nepokoj. Telefón zvyčajne nezvoní o siedmej ráno. Zvyčajne volám dcéram ja, aby som im povedal dobré ráno.

Na linke bola moja staršia dcéra. Vzlykala. „Ocko, Lili zomrela. Dnes ráno som ju našla mŕtvu v kletke.“ Lili bol jej zajačik.

Vzlykala.

Po dlhej chvíli som zareagoval: „Avra, miláčik, koľko rokov už máme Lili?“ „Nie veľa, otecko. Päť alebo šesť.“

„Pozri, Avra... tak dlho žijú zajkovia.“ Ďalšie vzlyky.

„Od chvíle, keď sa narodíme, miláčik, je našou jedinou istotou, že jedného dňa zomrieme.“

**Každý začiatok má aj koniec.
A každý koniec je nový začiatok.**

„Šesť rokov života zajačika je najmenej sto ľudských rokov. Lili mala deti, žila šťastný život. Milovala a bola milovaná. Málokto mal taký nádherný život ako Lili, zlatko.“

Na druhej strane je ticho.

„Jedného dňa sa všetci pominieme, miláčik. Lili žila viac ako sto ľudských rokov. Ako dlho plánuješ žiť ty? Dvesto, tristo rokov?“

Náznak chichotu...

Deti si musia už od útleho veku uvedomovať skutočnosti, ktoré sú súčasťou života. Netreba ich chrániť pred jeho realitou. Vzal som otcovu lopatu a škatuľu s Lili a po škole som vyzdvihol dievčatá.

„Čo povieť, decká, pôjdeme Lili pochovať spolu?“

Mladšia bola touto myšlienkou nadšená. Staršia na sekundu či dve zaváhala a nakoniec prikývla. Vybrali sme sa na náš obľúbený kopec neďaleko nášho domu v Aténach, kde je v neskorých popoludňajších hodinách vidieť, ako sa more sfarbuje dozlata.

Našli sme miesto, ktoré nebolo príliš skalnaté, a pustil som sa do kopania jamy. Lili som vybral z krabice a zabalil ju do hodvábného papiera ako malú nevestu. Zodvihol som ju, aby som ju mohol uložiť do hrobu, ale moja najstaršia mi zobrala Lili z rúk ako matka, ktorá berie svoje dieťa do náručia. Opatrne rozbalila papierovú vreckovku, pritisla zajačika k svojej malej tváričke a dala jej poslednú pusku. Potom ju opatrne položila do hrobu a vedľa nej položila niekoľko listov šalátu, aby nebola hladná.

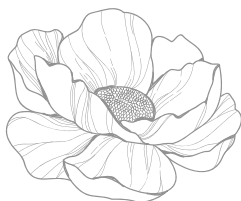
„Zavri oči, moja malá Lili,“ zaševalila. Vedľa nej položila niekoľko cyklámenov a hrob sme zasypali zemou. Označili sme ho ešte dvoma veľkými kameňmi, aby sme si pamätali, kde odpočíva náš milovaný zajačik.

Potom sme išli na zmrzlinu.

„To všetko patrí k životu, dievčatá. Všetko je jedným. To len my ľudia rozdeľujeme veci na dobré a zlé. Dážď a slnko sú jedno; život a smrť; láska a strach; more a hory; pokoj a búrka. Po slnečných dňoch príde dážď, po lete zima a po dobrých časoch nasledujú zlé. Kedysi som mal rád len to dobré. Teraz mám rád oboje,“ povedal som a snažil sa osladiť im horkú pilulku.

Nečakal som odpoveď, ale od mojej mladšej dcéry prišla tá najlepšia:

**„TAKŽE, OCKO, TY HOVORÍŠ, ŽE SA TI PÁČI TO,
ČO SA TI NEPÁČI?“**

CTI SI SVOJICH RODIČOV

Je to môj kamarát zo Solúna a meria takmer dva metre. Vždy, keď prišiel do Atén, išli sme sa spolu najesť. Dali sme si drink alebo dva. Víno vždy pomohlo odhaliť pravdu.

Pri jednej príležitosti sme si robili žarty a môj kamarát s láskou spomínal na svojho otca. Potom sa zrazu rozplakal. Najprv len trochu, potom silnejšie. Nakoniec vzlykal. Netušil som, prečo plače, ani ako mám reagovať. Z úcty k priateľovi som chvíľu nič nehovoril.

„Hej, kamarát, čo sa deje?“ konečne som sa ho spýtal.

„Môj otec... Pred rokmi náhle zomrel. Bol som idiot, že som mu nikdy nepovedal, ako veľmi som ho mal rád. Až keď odišiel, uvedomil som si, aký to bol skvelý človek.“

Len som tam sedel so svojím priateľom a trpel spolu s ním.

Mnohé veci v živote považujeme za samozrejmosť, aj svojich rodičov. Potom jedného krásneho rána odídu a zostane kopa vecí, ktoré sme im chceli povedať, ale nikdy sme to neurobili.

Ak sú vaši rodičia ešte nažive, choďte ich navštíviť. Dnes.

Vesmír sa nezastavuje, ak sa tvoj život chýli ku koncu.

Objímte svojich rodičov.

Nebojte sa objatia.

A povedzte im, ako veľmi ich máte radi. Urobili toho pre vás veľa.

Až keď budete mať vlastné deti, uvedomíte si ako veľa. A urobili to bez toho, aby za to niečo žiadali.

Všetko, čo chcú, je to, aby ste im ich lásku opätovali. To je všetko.

Stačí im ju ukázať.

Chyby robili s najlepším úmyslom. Odpustte im.

Robili ich aj ich rodičia.

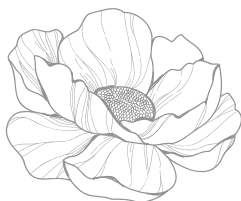
A ak máte deti, tiež ich budete pri nich robiť.

A pevne dúfam, že príde deň, keď vás vaše deti tiež prídu objasť.

Odpustia vám.

Milujte svojich rodičov, priatelia. Tak ako milujete svoje deti.

**LEBO KEBY NEBOLO VAŠICH RODIČOV,
VAŠE DETI BY NEEEXISTOVALI.**

ÚSMEV NA TVÁRI

Pri šoférovaní vždy dávam prednosť v jazde. Je to jedna z drobností, ktoré mi robia radosť. Jedno ráno som išiel okolo supermarketu a z parkoviska sa chystalo vyjsť malé auto. Zastavil som. Vodičke trvalo sekundu alebo dve, kým si uvedomila, že ju púšťam von. Mala okolo šesťdesiat rokov, vyzerala byť dobre situovaná, mala krátky štýlový účes a obe ruky mala položené na volante. Zdvorilo sa na mňa usmiala a začala vychádzať do premávky. Tesne predtým, ako vyšla na hlavnú cestu, sa na mňa opäť pozrela. Otočila ku mne tvár a usmiala sa, pričom tentoraz zapojila do hry všetky svaly tváre, možno celej svojej bytosti. Ten úsmev už nemohol byť širší. Keď ustúpil, jemne sklopila viečka na znak vďaky. Bolo to ako druhá vlna, ktorá sa vynorila na brehu hneď po tej prvej: neočakávaná a oveľa intenzívnejšia. Pani odišla, ale stopa jej úsmevu ma ešte dlho potom hriala na duši. Až som nemohol uveriť, že tento pocit môže byť taký silný.

Prešlo pol dňa. Niekedy podvečer som zastavil na kraji cesty a čosi som písal do telefónu. Kútikom oka som zbadal vedľa seba vozidlo. Keď sa na semafore rozsvietila zelená, všimol som si, že vodič